

ขอสรุปและขอเสนอแนะ

เทพอัศวินเป็นเทพฝาแฝดในสมัยโบราณของอินเดียและเป็นเทพที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 4 รองจากพระอินทร์ พระอัคนีและพระโศม โดยนับจากจำนวนบทสวดในคัมภีร์ฤคเวทที่กล่าวสรรเสริญพระองค์โดยเฉพาะถึง 56 สูกตะ

เทพอัศวินมีฉายานามถึง 74 ฉายา ฉายานามที่สำคัญที่สุดเพราะได้รับการร้องเรียกทั้งในสมัยพระเวท สมัยมหากาพย์และปุราณะคือ นาสัตยะและทัสระ เรื่องราวของเทพอัศวินได้ประมวลขึ้นจากฉายานามที่ร้องเรียกพระองค์ในลักษณะต่าง ๆ คือ เทพอัศวินเป็นโอรสฝาแฝดของสุรยเทพกับนางอัศวินีหรือนางสรักญ เป็นเทพฝาแฝดตั้งแต่กำเนิด ไม่เคยแยกจากกันเลย ฉายานามที่เกี่ยวกับกำเนิดคือ สุรยบุตร และ อัศวินีสู่ เทพทั้งสองมีรูปสมบัติที่งดงามยิ่งนักด้วยฉายานามว่า สุกัสบดี และมีผิวสีทองสว่างไสวประดุจแสงอาทิตย์ด้วยฉายานามว่า สุรยตวัจ ความงามของเทพอัศวินเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปจนถึงสมัยต่อมา แม้แต่ในวรรณคดีสันสกฤตสมัยหลัง เช่น พุทธจริต ก็ยังพรรณนาถึงรูปโฉมพระโพธิสัตว์ว่า งามทั้งเทพอัศวิน

วงศ์ของเทพอัศวินจักอยู่ในสุรยวงศ์ มีสุรยเทพเป็นบิดา มีนางสรักญเป็นมารดา พระขมเป็นพี่ พระเรวันตะเป็นน้องชาย อูษาเทวีเป็นน้องสาว ซายาคือนางสุรยา โอรสของพระองค์คือบุษติ ในมหากาณะระบุว่า พระองค์ได้ให้กำเนิดนกุลกับสหเทพ วีรบุรุษในสงครามของชนเผ่าการตะ ในรามายณะระบุว่า พระองค์ให้กำเนิดวานร 2 ตัว คือ ทวีวิหะและไมนหะ พลทหารของพระราม

พาหนะของเทพอัศวินคือ รถทรงที่เป็นสี่ล้อ องค์ประกอบของรถทรงแต่ละอย่างเป็นจำนวน 3 เช่น 3 ล้อ 3 ที่ประทับ เป็นต้น รถทรงนี้เทียมด้วยม้าบ้าง ด้วยนกบ้าง ด้วยหงส์บ้าง สามารถเคลื่อนที่ไปได้อย่างรวดเร็วปานลูกธนูหรือปานความคิด และเดินทางโคจรรอบโลกและสวรรค์ภายในเวลาชั่วขณะเดียว รถทรงนี้บรรทุกน้ำผึ้งเป็นประจำนได้ฉายานามว่า มธุวานหะ

ที่ประทับของเทพอัศวินอยู่ในสวรรค์ ไม่ปรากฏชัดว่าอยู่ตรงไหนในสวรรค์ ในบทสวดระบುವัวต่าง ๆ กัน บางบทว่า อยู่ในทะเลแห่งสวรรค์ บางบทว่า อยู่ในอากาศ และบางบทว่าอยู่ในทุกหนทุกแห่ง พระองค์ได้รับร้องเรียกว่า เป็นเทพแห่งสวรรค์ด้วยฉายานามว่า ทิวเทพ

เทพอัศวินมีคุณสมบัติพิเศษคือ โปรดปรานน้ำผึ้งมากที่สุด ทรงคมน้ำผึ้งเป็นนิสัย และมีความเกี่ยวข้องกับน้ำผึ้งจนได้รับฉายานามว่า มธุปะและมธุวาระณะ ส่วนอาการของพระองค์มีเพียงอย่างเดียวคือ พวงมาลัยดอกบัว

เทพอัศวินมีหน้าที่สำคัญคือ เป็นผู้เบิกแสงอรุณ เป็นผู้เตรียมหนทางไว้ให้พระอาทิตย์ จนได้รับฉายานามว่า อูสระและปราตรรยูชะ หน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เป็นแพทย์แห่งสวรรค์ พระองค์มีวิาพิเศษสามารถรักษาคนตาบอด คนพิการให้หายได้อย่างน่าอัศจรรย์ เช่น ช่วยชูกลิฏ์แก่ชราและทุพพลภาพให้กลับเป็นหนุ่มรูปงาม และสามารถในการรักษาเยียวยาโรภภัยต่าง ๆ อีกด้วย

พระองค์มีอำนาจในการแปลงกายได้หลายอย่าง มีความสามารถในการช่วยโคที่เป็นหมันให้กลับมีน้ำนมได้ สามารถบันดาลให้เมฆหลังเป็นน้ำฝนหวานมาประทานแก่ผู้เดินทางไกล พระองค์ได้ชื่อว่า เป็นผู้ช่วยเหลือให้รอดพ้นจากความทุกข์ทรมานอย่างรวดเร็วที่สุด

บทบาทที่สำคัญของเทพอัศวินในฐานะแพทย์แห่งสวรรค์คือ ได้ช่วยรักษาพระอินทร์ที่เมินเมางจนหมดสติและสูญเสียอำนาจให้แก่สูรณมุจิ ส่วนบทบาทที่สำคัญในฐานะแพทย์แห่งโลกมนุษย์คือ การชูกลิฏ์แก่ชรา ผู้แก่ชรา ทุพพลภาพ ตาบอด ให้กลับเป็นหนุ่มรูปงาม

เรื่องราวของเทพอัศวินที่มีปรากฏในวรรณคดีสันสกฤตอาจจะวินิจฉัยได้ใน 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 เทพอัศวินเป็นบุคลาธิษฐานของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติคือ เป็นแสงสว่างแรกในยามรุ่งอรุณหรือแสงสนธยาในยามรุ่งอรุณ ส่วนประเด็นที่ 2 เป็นการวินิจฉัยในทางคานประวัติศาสตร์ เทพอัศวินคงจะเป็นวีรบุรุษในสมัยโบราณของอินเดีย ผู้มีกำเนิดในสุรยวงค์ ผู้มีรูปงามเลิศ มีความเมตตากรุณา อุทิศตนในการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และมีความสามารถในการรักษาโรคได้

อย่างน่าอัศจรรย์ คุณสมบัติเหล่านี้เป็นที่ประทับใจคนและทำให้ได้รับการเลื่อนฐานะ
มาเป็นเทพเจ้าในสมัยต่อมา

เรื่องราวของเทพอัศวินเป็นที่รู้จักของคนไทยในรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงพระกรุณาถึงเทพอัศวินในลักษณะเดียวกับที่
ปรากฏในวรรณคดีสันสกฤตและทรงบัญญัติศัพท์ อัศวิน แทนคำว่า Knight ใน
ภาษาอังกฤษ ในสมัยต่อมา ความเข้าใจเกี่ยวกับเทพอัศวินคลาดเคลื่อนไปจากเดิม
คือ เป็นที่เข้าใจกันว่า เทพอัศวินเป็นผู้ชำนาญในการขี่ม้าและมีหน้าเป็นม้า ซึ่ง
อาจจะเป็นเพราะตีความจากศัพท์ อัศวะ ที่แปลว่า ม้า หรืออาจจะเป็นเพราะ
ความเข้าใจคลาดเคลื่อนจากเรื่องราวที่เทพอัศวินตัดหัวม้ามาวางแทนศีรษะของฤๅ
ษย์ก็อาจจะเป็นไปได้

ข้อเสนอแนะ

ควรจะมีการศึกษา วิจัยถึงเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ในเทวตำนานของอินเดีย
โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทพเจ้าแห่งแสงสว่างเช่น สุรยเทพและอุษาเทวี โดยใช้หลัก
การวิจัยในทำนองเดียวกันนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย